פרק רביעי

א זקן שחלק על בית דין בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. בין שהיו הן אוסרין והוא מתיר בין שהיו הן מתירין והוא אוסר הרי זה חייב מיתה: אפילו היה הוא אומר מפי הקבלה ואמר כך קבלתי והן אומרים כך נראה בעינינו שהדין נותן, הואיל וחלק עליהן בדבר ועשה או הורה לעשות הרי זה חייב מיתה. ואין צריך לומר אם היו הם מורים מפי הקבלה: וכן אם חלק עליהם בגזרה מן הגזרות שגזרו בדבר שיש בשגגתו חטאת ובזדונו כרת. כגון שהתיר החמץ יום ארבעה עשר בשעה ששית, או אסרו בהנייה בשעה חמישית, הרי זה חייב מיתה. וכן כל כיוצא בזה: ב אחד דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת שנחלקו בו או שנחלקו בדבר המביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת: כיצד. נחלקו באשה זו אם היא ערוה או אינה ערוה. אם מראה דם זה מטמא באשה או אינו מטמא. אם זו טמאה לידה או אינה טמאה לידה. אם זו זבה או אינה זבה. אם חלב זה אסור או מותר. וכל כיוצא באלו. הרי זה חלק בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת: וכיצד דבר המביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. כגון שנחלקו בעיבור השנה אם מעברין עד הפורים או בכל אדר הרי זה חייב, שזה מביא לידי אכילת חמץ בפסח: וכן אם נחלקו בדין מדיני ממונות או במניין הדיינין שדנין דיני ממונות הרי זה חייב. לדבריו של אחד שזה חייב לזה וכל שנטל ממנו כדין נטל ועל פי בית דין נטל. ולדבריו של זה שאומר פטור או שאומר שאין אלו ראויין לדון כל שנטל גזל הוא בידו ואם קדש בו אשה אינה מקודשת. ולדברי האומר שלו נטל הבא עליה במזיד ענוש כרת ובשוגג מביא חטאת ונמצא הדבר מביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת: וכן אם נחלקו בדיני מכות אם זה חייב מלקות או אינו, או שחלק במניין הדיינין שלוקין בפניהם הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר אינו לוקה חובלים הם בו וחייבין לשלם וכל שיטול מהן כדין נוטל. ולדברי האומר בן מלקות הוא כל שיטול מהן גזל הוא בידו ואם קדש בו אשה אינה מקודשת: וכן אם נחלקו בערכין או בחרמין אם זה חייב ליתן או אינו חייב הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר אינו חייב ליתן אם לקחו ממנו הרי זה גזל והמקדש בו אשה אינה מקודשת: וכן אם חלק עליהן בפדיון הקדשים אם נפדו או לא נפדו הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר אין זה פדיון אם קדש בו אשה אינה מקודשת: נחלקו בעריפת העגלה אם אלו חייבין להביא או אינן חייבין הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר חייבין להביא הרי היא אסורה בהנייה והמקדש בה אשה אינה מקודשת. וכן אם נחלקו בערלה: וכן אם נחלקו בלקט שכחה ופאה אם זה לעניים או לבעל הבית הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר לבעל הבית הרי זה גזל ביד העני ואם קדש בו אשה אינה מקודשת: וכן אם חלק עליהן באב מאבות הטמאות כגון נגעי בשר או נגעי בתים או נגעי בגדים הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר טהור מותר להכנס למקדש ולאכול קדשים, ולדברי האומר טמא אם נכנס או אכל במזיד ענוש כרת ובשוגג מביא חטאת. וכן אם נחלקו בטהרת מצורע אם יש לזה טהרה או אין לו: וכן אם נחלקו בהשקאת סוטה אם זו צריכה לשתות או אינה צריכה הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר צריכה אם מת הבעל קודם שתשתה הרי זו אסורה ליבם, ולדברי האומר אינה צריכה מתייבמת: וכן כל כיוצא בזה צריכין לבדוק ולחקור אם היתה מחלוקת זו מביאה לידי דבר זה ודבר זה מביא לדבר שני אפילו אחר מאה דברים אם יבוא בסוף לדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. בין שהיה הזקן מיקל והן מחמירין בין שהיה הוא מחמיר והן מקילין הרי זה חייב ג ואם לא תביא המחלוקת לידי כך הרי זה פטור. *חוץ ממצות תפלין בלבד: כיצד. הורה שמותר להוסיף טוטפת חמישית בתפלין ויעשה אותה חמש טוטפות הרי זה חייב. והוא שיעשה בתחילה ארבעה בתים כהלכתן ויביא חמישי וידבק בחיצון, שהבית החיצון שאינו רואה את האויר פסול.

השגת הראב"ד

ה"ג. חוץ ממצות תפלין בלבד וכו'. א"א זה שבוש דלדעת ר' מאיר הוא דנפיק דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת והמפילין פטור ולדעת רבי יהודה הוא שחייב בתפלין והוא הדין לולב ולילית שהתוספת פוסל את העיקר, שאם הוסיף ולא פסל אע"פ שהעביר אותם בבל תוסיף כיון שהעבה מקרים אינו חייב. ומה שאמרו בגמ' לולב וליליות נגרע ועומד הוא לא אמרו כדי לפוטרו עליהם אלא שאין דומים לתפלין לתוסיף נגרע שהם אפילו קודם התוספת לא היה בהם תועלת שהרי צריכין קשר ואגד. ורבי אושעיא הוא שאמר השמועה ורבי אלעזר תלמידו הוא שאמר אין לנו אלא תפילין כלומר כזה הלשון לא נמצא אלא בתפילין. ואם תאמר כלולב וליליות